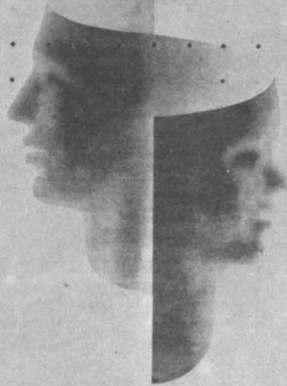

FESTIVALUL NATIONAL DE TEATRU

SEMINARUL DE REPERTORIU

Din programul complex de activități al Festivalului național de teatru "I.L.Caragiale" a făcut parte și Seminarul de repertoriu. E pentru prima oară când se organizează la noi o atare formă de studiu. A fost inițiat de Secția de critică și teatrologie a Uniunii

Teatrale din România pentru a se răspunde dorinței unor directori, regizori, actori, secretari literari, de a cunoaște ce e nou în dramaturgia modernă din diverse zone și de a-și spori informația privitoare la literatura dramatică română de azi. Interdicțiile ce au grevat asupra răspîndirii, editării, publicării, reprezentării multor piese moderne din alte țări la noi, ca și carențele în documentarea directă, au dus la o situație de dislocare a teatrului românesc din circuitul universal al valorilor. S-au jucat numai anumite lucrări ale cîte unui autor celebru, s-au ignorat unele culturi, s-a cantonat într-un număr restrîns de arii literare, s-au pus etichete prohibitive - cu efect administrativ imediat - pe opere, curente, orientări, la acest act de incultură militantă raliindu-se, din păcate, oficialității și unii oameni de teatru - autori și directori în special.

Ne-am gîndit deci să aducem o contribuție la împlinirea documentării teatrelor în parcela actualității. Nu dispunem încă de un serviciu de bibliografie și teatrografie, nu avem la dispoziție nici literatură străină, nici publicații străine specializate. Am rugat deci cîțiva colegi cu bună și recentă cunoaștere a unor peisaje dramaturgice să refere asupra lor. Prezența unor oaspeți de peste hotare, cu deplină abilitare în domeniul ce ne-a inte-

resat, a sporit neașteptat volumul de date și ariile investigate. Am inserat și un expozeu despre literatura română a secolului nostru, care continuă a fi evaziv, rău, puțin ori deloc cunoscută și explorată; capitolul contemporan (inclusiv unele piese valoroase care au fost interzise prin decenii) trezește acum bizare aprehensiuni ori amabile reticențe sau rezerve acide provenite îndeobște din ignoranță dovedită. Au existat chiar declarații globalizatoare ale unor oameni cu răspunderi în teatre privind un pretins caracter impracticabil al întregii dramaturgii românești moderne. În proiectul de lege a teatrelor, care circulă de mai multă vreme prin instituții și mîini ale unor persoane experte, se prevedea, inițial, obligația scenelor subvenționate de stat de a rezerva cel puțin o jumătate din repertoriu pieselor românești. În ultima versiune a proiectului sînt considerate ca obligatorii doar două piese românești pe stagione pentru fiecare scenă. S-a manifestat însă împotrivire și față de acest accent imperativ, ceea ce constituie un paradox care ar minuna directorii și chiar patronii de teatru englezi, francezi, germani, finlandezi, spanioli. Era neapărat nevoie să luăm în discuție și creația națională.

Participarea oamenilor de teatru din toată țara la Seminar a fost remarcabilă - ceea ce-l justifică încă odată și impune continuarea lui, poate în ediții anuale și în extensie spre literatura dramatică din celelalte continente (în afara Europei) precum și discutarea posibilităților de documentare de schimburi cu alte mișcări teatrale. (A existat, cîndva, un seminar de repertoriu româno-ceshoslovac, de pildă).

Colegii care și-au luat sarcina de a susține referatele, și-au îndeplinit-o foarte merituos. Marian Popescu a vorbit - în bună cunoștință de cauză - despre autori britanici de azi și a analizat pertinent operele cîtorva personalități reprezentative, despre care știm prea puține lucruri. L-a completat, fericit, expozeul reputatului profesor și critic englez John Elsom, președintele Asociației internaționale a criticilor de teatru, care a produs nu numai vești despre piese și scriitori, ci și considerații izvorîte dintr-o substanțială experiență proprie de animator și exeget al unor curente dramaturgice actuale. Deasemenea, în completare a vorbit și Lucy Neal, unul din directorii festivalului de teatru din Londra, organizație preocupată mai ales de lansarea tinerilor autori. Natalia Stancu a glosat, cu aplicație, asupra dramaturgiei franceze din a doua jumătate a veacului nostru, amintind de anumite teatre "de autori" și de formule - acreditate și la festivalul de la Avignon - a spectacolelor-lectură, recomandînd piese noi. S-au făcut unele completări ce invitau la considerarea,

într-o viitoare reuniune, a teatrului din țările francofone ale Africii și din zona francofonă a Canadei. Comunicarea Mirunei Ionescu a constituit și o interesantă tentativă de periodizare a teatrului spaniol din veacul nostru, cu specială și competentă privire asupra operelor reprezentative, notarea acelor din ele ce au fost cunoscute parțial și la noi precum și a unora ce merită a fi cunoscute în continuare. Asupra literaturii dramatice germane de azi au referit prof. Ileana Berlogea și criticul Victor Scorădeț, ei evidențiind lucrări ce exprimă spiritul timpului și au un coeficient relevant de universalitate. Eu m-am ocupat de repertoriul românesc, căutînd a atrage atenția teatrelor asupra acelor piese și a acelor autori care au deplînd îndreptățire, prin valoare și actualitate, să intre în preocupările instituțiilor de artă scenică. Chestiunile propuse discuției au fost dezbătute în continuare de mai mulți vorbitori, care au argumentat necesitatea unei evaluări adecvate a literaturii dramatice naționale. Prin prezența dnei Zeynep Oral din Istanbul, critic, director al unei populare reviste de cultură, vicepreședintă a Asociației internaționale a criticilor de teatru, am beneficiat și de un tablou al dramaturgiei turce de azi. Iar prin bunăvoința teatrologului Gheorghe Cincilei, profesor la Institutul de teatru din Chișinău, am avut parte și de o informare privind scriitorii de teatru din Republica Moldova, dintre care unii (puțini) au fost ori sînt prezenți și pe scene românești.

Rezultatele Seminarului de repertoriu sînt încurajatoare. El a stîrnit interes și există convingerea că va avea și unele urmări practice. Evident, s-au formulat cerințe privind întemeierea la UNITER a unui puternic serviciu de documentare. S-a cerut presei culturale să acorde spații informației specializate. S-a propus întemeierea unei forme cenacliere de lectură a pieselor scrise de tineri, apreciindu-se că debuturile, la noi, continuă să fie anevoioase. Unele din problemele ridicate vor sensibiliza, probabil, și Secția de dramaturgie a Asociației scriitorilor din București.

În ce o privește, secția de critică și teatrologie a UNITER va căuta să sprijine și în viitor, în modalități diverse, eforturile acelor oameni de teatru ce vor să îmbogățească repertoriul românesc și străin al scenelor lor; care socotesc că o cultură teatrală veritabilă se sprijină pe valori literare autentice, pe înnoirea continuă și diversificarea perpetuă a programului cultural. Dacă împrejurările și mijloacele vor permite, e posibil ca seminarul de repertoriu să aibă și unele sesiuni regionale, aplicate la realitățile și perspectivele cîte unei scene.

VALENTIN SILVESTRU